

מחטבחה של מחפלת

מתכונים לחיים טובים יותר

עלון 119 יא ניסן תש"פ 05.04.20

בין המיילים

שם בעבר הרחוק, והעתיד, מי יישורנו.

כולנו ספונים בבתינו, מי יותר באדיקות ומי פחות, אבל לכולנו העולם השתנה ללא הכר.

אני מנסה למצוא היגיון בכאוס, יודעת שיש ייעוד למגפה אליו כל אחד אמור להגיע, רוצה להאמין שכשזה יסתיים נהיה אנשים טובים ובריאים יותר, ונצא אל עולם נקי ומתוקן.

לא הרבה זמן עבר בין עלון 118 והנוכחי, אבל זה נראה כאילו עשרים שנה לפחות.

באחד הבקרים בשבוע שעבר עברתי חוויה מטלטלת. פתחתי את התיק שאני מכתפת בכל יציאה, ופתאום ראיתי עד כמה עולמי השתנה. היה שם הרב קו, צרור מפתחות עם צ'יפ הכניסה למכון הכושר, נגן טעון בשיעורים לזמני הנסיעה באוטובוסים, תיק אל-בד מקופל לקניות לא צפויות. השגרה ההיא נראית אי

זוית אישית

להינשא: כיצד ניתן לשמוח בזמנים אלה. ותשובתי: השאלה היא האם אתם רוצים להתחתן, או להיות חתן וכלה. אם עיקר החלום הוא כל התפאורה הנלוות, אכן, יש אכזבה קשה מנשוא. אם השאיפות היו לזכות להקים בית בישראל, לזכות להמשיך את המורשת של קיום העם, להקים בית של תורה, אזי יש לכם את כל הנצרך. יש כתובה, טבעת, חופה, עדים, מסדר קידושין וסעודת מצווה.

בשירת הים אמרנו 'זה קלי ואנוהו': אומרים המפרשים: אני והוא. אבל, לפני שאפשר להיות עם מישהו צריך קודם כל להיות 'אני'. כמה מתאימה אמרתו של הרבי מקוצק:

אם אני אני כי אתה אתה, ואתה אתה כי אני אני.

אז אני לא אני ואתה לא אתה.

אך אם אני אני כי אני אני! ואתה אתה כי אתה אתה!

אז אני אני ואתה אתה.

תשובה שאפשר גם וגם, היא אשליה. חיי האדם מורכבים מעיקר וטפל, מטרה ואמצעי, סיבה ומסובב. כשמתבלבלים ומחליפים, מפסידים את שני העולמות.

תוספת שלי: היות ואין אדם מת וחצי תאוותו בידו, ברגע שאדם שם עצמו על המסלול הטפל, מקדיש את מרצו לאמצעים, הופך את עצמו לסיבה, הוא מפסיד את הכול.

הנה מספר מילים מכלתי נחמי: בימים האלה שכל אחד עושה את חשבון הנפש האישי שלו ומנסה למצוא משמעות. חשבת קצת על המאמר שאם זכו ישראל יגאלו בדור שכולו זכאי, ואם לא, בדור שכולו חייב. אולי, 'דור שכולו חייב', הוא תיאור תמציתי ומדויק שלנו ושל הצרכים הבלתי פוסקים שלנו: 'חייבת לצאת לחופש' [וזה חייב להיות דווקא בחו"ל], 'חייבת פאה חדשה דחווווי', 'חייבת קשתות תואמות לשמלות של הבנות'. וכל אחד יכול להשלים את ה'חייב' שלו:

דברים שבעבר נתפסו כמותרות והיום בקטגוריה של חובה אלמנטרית.

אסביר: אם ה'אני' שלי, תלוי באחר. כשאני פוזלת כל הזמן אליו על מנת למדוד את הערך שלי, אם דעותיי והתנהגותי תלויים בחוות דעתו עלי, ברור מאליו שאין כאן ישות עצמאית. וכך גם לגבי האחר שמביט אלי כדי להחליט איך להגיב. אבל אם יש לי ישות נפרדת העומדת בפני עצמה, וכך גם לאחר, אז, ורק אז יכולה להיווצר יחידה של 'אנחנו'.

הרבה דובר עד כמה הקורונה החזירה שפיות לחיי השפע שעברו מפרופורציות.

רוצה להביא קטע מראיון עם הרב צ'ולק: אני מסתכל איך לוקחים חתן לחופה, סוחבים אותו משני צדדיו, עם שני נרות, והוא בפרצוף מיוחד נראה כאילו הולך למות על קידוש השם. רק חסר שיקרא 'שמע ישראל'.

ובאותו נושא: הרב ברוורמן: אני נשאל על ידי בני זוג העומדים

בימים אלה כשביקורת חריפה נשמעת נגד הציבור החרדי שמזלזל בהוראות ובהנחיות מרענן לשמוע על ישוב חרדי, זה שנפגע בהתחלה באופן קשה, והיום הם הצליחו להתגבר על התפשטות המגיפה ורושמים שבוע ללא הדבקות. מדובר בישוב שכונה בירת הקורונה המקומית, ווהאן הישראלית, הישוב קריית יערים (טלזסטון) שבהרי יהודה.

אחד מתושבי המקום נדבק מקרובת משפחה שהגיעה מצרפת, ובמסיבת פורים שבה השתתפו כמה עשרות מתושבי המקום, הדביק כמה מהם. בתוך זמן קצר התברר, כי ההיחשפות לנגיף בישוב הגיעה לשליש מהתושבים. ראש המועצה המקומית החליט לנקוט בצעדים קשים אף יותר מהנחיות משרד הבריאות. בידוד ללא פשרות ועיגולי פינות. היות ועגלות הסופר, המדפים, והקופות הם מגורמי ההדבקה הגדולים, המכולת נסגרה. הקניות נעשו באמצעות רשימה, או התקשרות למוקד מיוחד שעבד באופן רצוף.

השתלטנו על המרחב הציבורי, והציבור נשמע להנחיות באופן מלא. אמר ראש המועצה. דאגנו לספק את צרכי התושבים. קודם כל אוכל. מלבד המרכול

המקומי הקטן, הבאנו יזם שפתח מרכול חירום ענק באוהל במקום שהקצתה העירייה. האישורים שכרגיל ניתנים בתוך חודשים, זורזו לימים, והמרכול החל לספק מזון לכל התושבים במערך משלוחים שארגנה המועצה. התושבים יכולים להגיע לשם במגבלות המרווחים בין הנכנסים ומקסימום שוהים בחלל.

יש ביישוב משפחות עם 13 נפש בדירה של 75 מ"ר, איך מסייעים לתושבים התקועים בבית, לרוב ללא אינטרנט או טלוויזיה. דאגנו להבאת תוכן והפעלות. חילקנו בפתחי הבתים ערכות הכוללות חומר לכל הגילאים כולל להורים: משחקים, חוברות יצירה, ספרים וחוברות צביעה, גם חומר הסברה בענייני הקורונה. פתחנו קו טלפון ייעודי שהמתקשרים אליו שומעים שיעורי תורה, תוכן לילדים, סיפורים ואגדות, ועוד.

בקו טלפון נוסף, עם עמדות רבות, שהופעל על ידי צוות מתנדבים, נתנו תשובות לכל שאלה וצורך של התושבים 24/7, לרבות קו חירום לשבת. באחת השבתות היו מספר פניות חירום.

וכל זאת כאמור, בטרם הגיעו הנחיות משרד הבריאות.

מה נחשב לחיוני בעולם הקורונה? יותר מחמישית מאוכלוסיית העולם נקראת להישאר בבית, עם היתרים מיוחדים לשירותים חיוניים. ברור שישנה הסכמה גורפת על הצורך בגורמי רפואה, אכיפת החוק, יצרני וספקי מזון וגורמי תקשורת. אבל מעניין לראות איך גדרת מה שאי אפשר להסתדר בלעדיו, אפילו אם לא זקוקים לכך כדי לשרוד, משתנה מארץ לארץ.

יש מדינות בארצות הברית, שהגדירו את משחק הגולף, כלי נשק וקנאבים, כדברים חיוניים. בבריטניה למשל, אלכוהול נכלל ברשימה. הודו, וכמה מדינות בארצות הברית הגדירו את מגזר טכנולוגיית המידע כחיוני. בקליפורניה הכניסו את עסקי הבנייה, בניו המפשייר, הוחרגו חנויות פרחים כחיוניות לשירותי הלוויות. בצרפת, חנויות המתמחות במאפים, יינות וגבינות הוכרזו עסקים חיוניים.

לעומת זאת, בישראל הורשו לקיים תפילות במקומות פתוחים, שכוללות לא יותר מעשרה מתפללים העומדים במרחק של שני מטרים זה מזה עד שגם זה נלקח מאתנו.

שתי תמונות שהזמן גרמן, לסיום בנימה אופטימית.

אתמול פתחתי את מטבח הפסח שחלונו משקיף את גינה ציבורית. בימים כתיקונם הגינה הומה ילדים בכל הגילאים עם או ללא הורים. השקפתי על גינה ריקה לחלוטין, השקט צרם את האוזניים. לפתע הופיע אופנוע משטרה, עשה סיבוב בגינה, נעצר ממש מול חלוני והשוטר ירד ממנו. רצתי לתוך הבית להביא משקפיים כדי לראות מה מעשיו. לאחר שדיבר במכשיר הקשר, הוא התיישב על הנדנדה והתנדנד. זהו. הצטערתי שלא לקחתי מצלמה במקום משקפיים.

ותמונה שנייה: הבניין שלנו מדורג, השבת, דיירי הבית החליטו על שעות למניינים, יצאו כל אחד למרפסתו, ויחד יצרו מניין. בבוקר, אפילו הייתה קריאת התורה. החזנים עשו זאת בסגנונות שונים, אבל האמן היה זהה.

האם אפשר להיות בן חורין גם בבידוד?

(מאמר שלי שפורסם בעיתון קטיפה של יתד נאמן, הייתי חייבת לשכתף אותו גם איתכם..)

קול המונה של רומי מנסר בחלל העולם, וצווח: רוצו, היסחפו, תזרמו, קנו עוד ועוד. הקול הזה מחריש את בת הקול שיוצאת מהר סיני, כי כדי לשמוע את בת הקול צריך מתינות, שקט, תשומת לב, והקשבה.

השקט שקדם למעמד הר סיני הבהיל את אומות העולם, והמלכים הדאוגים התכנסו אצל בלעם בשאלה שמא מכול בא לעולם. בלעם הרגיע אותם שמה שעומד לקרות לא נוגע להם, הם יכולים להמשיך בעסקיהם כרגיל. אכן, לא צריך מכול של מים ולא מכול של אש, ואפילו לא פצצה אטומית. די בברייה קטנה, קטנה יותר מיתוש שקדם לבריאת האדם פן תזוח דעתו, זעירה יותר מהכינה שאילצה את החרטומים להודות שאכן אצבע אלוקים היא.

אנחנו אומרים שבטח עדיף צנוע, ברור שנחמד יותר פשוט, מובן מאליו שאנחנו אמורים לבחור ולעשות סדר עדיפויות, ואז מופיע ה'אבל' הגדול ומבטל את כל הנאמר. ה'כולם' הופך אותנו לכולם.

המולה – רעש – כולם.

בדד – שקט – אני: עצמאות/ חרות.

בין יתר מטלות הפסח אני מוציאה 'שמות' מהעיתונים. תמיד הפליא אותי עד כמה חדשות שעניינו וריגשו, הופכים במהרה לחסרי משמעות. אבל מעולם לא חשתי שסדרי בראשית השתנו ובמהירות עצומה.

אולי אם נקשיב לבת הקול נשמע את הקב"ה אומר, בני חביבי [בניקוד רבים]. נתתי לכם עולם נפלא מלא כל טוב ואמרתי לכם לכבוש את הארץ. אבל אתם ניצלתם אותו לרעה. זיהמתם את האוויר ואת הים, והרסתם את האדמה, אגרום לכם להפסיק. ואכן, עולם העשייה הושבת. נתתי לכם דעת, חוכמה ובינה לעשות בהם שימוש מושכל למילוי תפקידכם. 'אין לנו זמן', אמרתם, 'אנחנו ממהרים, חייבים להספיק, חבל לנו על הזמן להפעיל שיקול דעת. אין לנו אומץ להיות שונים, אנו חייבים להשתתף במרוץ, אחרת נרגיש לא שייכים, לא ראויים, וחסרי ערך. שכחנו שאנחנו אמורים לרוץ למקום אחר.

'היכנסו פנימה', אומר לנו הבורא, לא כעונש אלא כהזדמנות להתנתק מהסחף. 'אני מזמין אתכם אל חדרי, אבל כדי שתוכלו לעשות זאת עליכם להיכנס לחדר הפרטי שלכם, להתנער, להתבדל, להפריש את עצמכם, קצצו את כל המיותר, קדשו את עצמכם גם במותר. כדי שלא אצטרך לקצוץ גם בבשר החיי.

מזה נקראת 'לחם עוני' אך מאידך אוכלים אותה בהסבה כבני מלכים. די למצה בקמח ומים כדי לזכות ולהתהדר בתואר מזה.

היא לא זקוקה לשמרים, ביצים ושמן, ובטח לא לתוספות של קרמים, וריצים, ודובדבנים ועוד דברים ש'הזמן גרמן'.

יצאנו מהאיזון. וכפי שאמר הרמב"ם: כשצד אחד נעשה קיצוני מדי, אין די לחזור לאמצע, אלא יש לעקם בכוח לצד השני. קצב החיים והגירויים היה אינטנסיבי ומהיר מדי. עודף התקשורת הביא לבדידות.

חשוב לזכור למה אנחנו בבידוד. יש לנו משימה, ה' מדבר אלינו ועלנו ללמוד איך להקשיב. המלחמה היא גלובלית. גם אם כלי הנשק הוא בריה קטנה, עדיין היא שליחה, ואין היא יכולה לנקוף אפילו חלק אחד מהכתר שלה, ללא היתר ממלך מלכי המלכים.

עדיף לא להיתלות בגורמים המתיימרים לדעת עד מתי. הר' שפירא ז"ל היה אומר: אין טעם לשמוע או לקרוא חדשות. העיתונאים אמורים לבוא אלינו ולשאל אותנו מה חדש, כי כל מה שקורה בעולם מתרחש רק עבורנו ובגללנו. אם נחשב את הסוף נפתח ציפיות שעלולים להתבדות ואז נתאכזב. נעשה אנחנו את כל ההשתדלות הנדרשת, נקשיב לעיני העדה, ונסמוך על מי שאמר לעולמו די, שיאמר כך גם לקורונה.

בינתיים נמצא תכניות עליהם יש לנו שליטה. ננצל את הזמן לפשפוש במעשים, נבנה את קומת האדם שלנו בסדר הנכון: מוח, לב, כבד. נחזק ונעמיק קשרים. אפשר לצאת לחופשי מכל ההרגלים והדפוסים שלא שרתו אותנו. כי הכול משתנה בכל מקרה. כל ההנחות יכולת להיבחן. אפשר לבחור בחיים שרוצים. יהודים נהדפו ממצרים, לא בקשנו, זה נעשה עבורנו. גם עכשיו מה שקורה אינו עונש, אסור לנו לעסוק בנסתרות, אבל אם נקשיב לקולו נמצא את עצמנו בעולם נקי ובריא יותר.

למעשה אין לנו ברירה, אין לאן ללכת. נצטוונו להסתגר בבתים. כך היה גם ביציאת מצרים. משכנו את הדם על המשקופים מבפנים כדי להראות לעצמנו שאנו מתבדלים, להוכיח שאנחנו לא כמוהם. שכאן גרים יהודים בני מלכים ממושמעים.

הצעירים עומדים היום במשימות מותאמות להם. כאימא לילדים הייתי עסוקה כמובן ברווחתם, ביום יום ובמצבי משבר. היום אני פנויה להעמיק ולהתבונן ולהגיע לחשיבה ברובד אחר. לדעתי, יתכן והמסר המיוחד אלינו הזקנים, הוא להפסיק את המרוץ להיראות צעירות, להעמיד פנים שיש כוח לעמוד בכול המשימות, שהערך שלנו נמדד עד כמה אנחנו עומדים בתחרות. זו הזדמנות לנכס לעצמנו מקום ותפקיד מתאים, כבעלי ניסיון וחוכמת חיים. לשמש דוגמה למתינות ושיקול דעת. וכך נקבל מחדש את הכבוד המגיע לנו.

בחזרה לשאלת הכותרת?

כן, בנ' רבתי.